

Handläggare

Stadsledningskontoret
Anton Västberg
Telefon: 08-508 293 05

Exploateringskontoret
Christina Winberg
Telefon: 508 262 66

Stadsbyggnadskontoret
Ulrika Egerö
Telefon: 508 267 99

Trafikkontoret
Michael Åhström
Telefon: 508 264 21

Till
Nacka tingsrätt, mark- och
miljödomstolen

**Miljömål M 2772-15 angående statens genom
Affärsverket svenska kraftnäts ansökan om
tillstånd enligt miljöbalken till vattenverksamhet i
samband med byggandet och driften av
tunnelanläggningen City Link etapp 2**

Remiss från Mark- och miljödomstolen

Stockholms stads yttrande är följande

Som svar på remissen om ”Miljömål M 2772-15 angående statens genom Affärsverket svenska kraftnäts ansökan om tillstånd enligt miljöbalken till vattenverksamhet i samband med byggandet och driften av tunnelanläggningen City Link etapp 2” hänvisas till vad som sägs i stadsledningskontorets, exploateringskontorets, stadsbyggnadskontorets och trafikkontorets gemensamma kontorsyttrande.

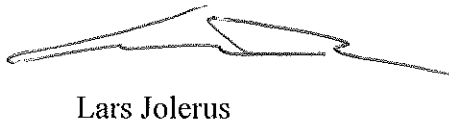
Lars Rådch
Stadsdirektör

Håkan Falk
Förvaltningschef
Exploateringskontoret

Anette Scheibe Lorentzi
Förvaltningschef
Stadsbyggnadskontoret

Lars Jolerus
T.f. Förvaltningschef
Trafikkontoret

Sammanfattning

Denna remiss hanterar City Link etapp 2 som består av en tunnelförlagd 400 kV-förbindelse mellan transformatorstationen Anneberg i Danderyd och transformatorstationen Skanstull i södra Hammarbyhamnen i Stockholm. Tunneln blir cirka 13,4 km lång och kommer att vara belägen på 50 - 100 meters djup. Den kommer att gå genom de mest exploaterade delarna av Stockholm.

Affärsverket Svenska Kraftnät har vid Nacka tingsrätt, mark- och miljödomstolen, ansökt om tillstånd enligt vattenverksamhet i samband med byggandet och driften av tunnelanläggningen City Link, etapp 2.

Stadsledningskontoret, exploateringskontoret, stadsbyggnadskontoret och trafikkontoret anser att projektet Stockholms Ström med delprojektet City Link 2 är bra och nödvändigt för stadens fortsatta energiförsörjning. Det ger förutom en säkrare strömförsörjning även ökad möjlighet att bygga fler bostäder på de platser där luftburna kraftledningar ersätts med den nya tunneln.

Kontoren utgår från att projektet tar största möjliga hänsyn till omgivningen och minimerar eventuella negativa konsekvenser under byggskedet.

Kontoren anser att det inte är möjligt att uttala sig om eventuella risker och påverkan för stadens konstruktioner och anläggningar. Ansökan behöver därför kompletteras med en risk- och miljöanalys.

Kontoren vill poängtera att det är viktigt att sträckningen inte försvårar för en eventuell framtida tunnelbaneutbyggnad eller andra pågående planer, som exempelvis bergrum för bussgarage i Slussenområdet.

Inom det omfattande påverkansområdet finns ett stort antal fastigheter som kan komma att beröras såväl under byggskedet som vid framtida drift av City Link. Kontoren har gått igenom bilagor i remissmaterialet och sökt identifiera de rättighetshavare inom stadens fastigheter som inte har inskrivningar i fastighetsregistret och som kan komma att beröras av City Links arbeten. En lista håller på att tas fram över dessa rättighetshavare, vilken kommer skickas separat till mark- och miljödomstolen. Staden utgår ifrån att de rättighetsägare vars avtal finns inskrivna hos inskrivningsmyndigheten redan är identifierade av domstolen.

Bakgrund

Projektet Stockholms Ström innehåller ett femtiotal delprojekt som utförs av Svenska kraftnät, Fortum och Vattenfall och beräknas vara klart tidigast 2024.

Inom Stockholms Ström ingår 400 kV-förbindelsen City Link, bestående av luftledning och tunnel- och markförlagda ledningar från Upplands Väsby i norr till Huddinge i söder. City Link består av fyra etapper.

Denna remiss hanterar City Link etapp 2 som består av en tunnelförlagd 400 kV-förbindelse mellan transformatorstationen Anneberg i Danderyd och transformatorstationen Skanstull i södra Hammarbyhamnen i Stockholm. Tunneln blir cirka 13,4 km lång och kommer att vara belägen på 50 - 100 meters djup. Den kommer att gå genom de mest exploaterade delarna av Stockholm.

Genomförandet av City Link etapp 2 är avgörande för hela City Link. City Link etapp 2 medför att leveranssäkerheten kan upprätthållas i Stockholmsregionen och att det framtida elförsörjningsbehovet därmed kan tillgodoses. City Link etapp 2 medför även att planerade rivningar av befintliga 220 kV-luftledningar kan genomföras.

Energimarknadsinspektionen är den myndighet som avgör om själva kraftledningen ska få tillstånd. Staden har i ärende till kommunstyrelsen "Begäran om yttrande över ansökan om nätkoncession" (Dnr 133-1198/2015) besvarat en remiss om detta till Energimarknadsinspektionen.

Ärendet

Remissen är utskickad av Nacka tingsrätt, mark- och miljödomstolen för synpunkter senast den 30 oktober 2015.

Affärsverket Svenska Kraftnät har vid Nacka tingsrätt, mark- och miljödomstolen, ansökt om tillstånd enligt vattenverksamhet i samband med byggandet och driften av tunnelanläggningen City Link, etapp 2. Verksamheten består av:

- bortledning av inläckande grundvatten från tunnelanläggningen
- bortledning av grundvatten under byggskedet vid fyra blivande ventilationsschakt

- vid behov infiltrera vatten i jord och berg för att upprätthålla godtagbara grundvattennivåer inom redovisat påverkansområde
- utföra och bibehålla erforderliga anläggningar för verksamheten

Tunnelanläggningen är ämnad för elförbindelsen Anneberg – Skanstull och ska bestå av en kabeltunnel mellan station Anneberg i Danderyds kommun och station Skanstull i södra Hammarbyhamnen (Hammarby Sjöstad) i Stockholms stad med tillhörande sex ventilationsschakt m.m. Anläggningen kommer att vara belägen i Danderyds kommun, Solna stad och Stockholms stad.

Förhållandevis stora områden inom Stockholms stad berörs av denna ansökan.

En miljökonsekvensbeskrivning har upprättats till ansökan om tillstånd för vattenverksamhet. Kartläggning av grundvattenförhållanden har utförts som har legat till grund för modellering av förväntad påverkan på grundvattnet. Påverkansområde har identifierats inom vilket grundvattensänkning bedöms uppkomma och inom det föreligger risk för skada till följd av vattenverksamheten. Området är väl tilltaget och tar hänsyn till skyddsåtgärder såsom tätning av anläggningen, men inte skyddsinfiltration. Inom påverkansområdet har olika objekt identifierats som riskerar att påverkas av en grundvattensänkning. Utanför påverkansområdet bedöms ingen påverkan eller skada uppstå till följd av en grundvattensänkning.

Konsekvenserna av anläggandet av City Link etapp 2 för byggnader och andra anläggningar, på grund av sättningar orsakade av grundvattensänkning som kan härledas till tunnelanläggningen, bedöms sammantaget bli små. Även för energianläggningar samt för kulturmiljön bedöms konsekvenserna som små.

Under Södermalm och södra Hammarbyhamnen har två alternativa djuplägen utretts, varav det grundare av dessa utgör förstahandsvalet. Konsekvenserna av andrahandsalternativet bedöms sammantaget bli mer omfattande än förstahandsalternativet.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av stadsledningskontoret, exploateringskontoret, stadsbyggnadskontoret och trafikkontoret gemensamt.

Kontorens synpunkter och förslag

Stadsledningskontoret, exploateringskontoret, stadsbyggnadskontoret och trafikkontoret anser att projektet Stockholms Ström med delprojektet City Link 2 är bra och nödvändigt för stadens fortsatta energiförsörjning. Det ger förutom en säkrare strömförsörjning även ökad möjlighet att bygga fler bostäder på de platser där luftburna kraftledningar ersätts med den nya tunneln.

Påverkansområdet för Stockholms stad är stort och staden anser därför att projektet ska ha kontinuerligt samarbete med staden i fortsatt genomförande. Kontoren utgår även från att projektet tar största möjliga hänsyn till omgivningen och minimerar eventuella negativa konsekvenser under byggskedet.

Kontoren anser att det inte är möjligt att uttala sig om eventuella risker och påverkan för stadens konstruktioner och anläggningar. Ansökan behöver därför kompletteras med en risk- och miljöanalys. Detta innebär att sökanden behöver redovisa vilka risker och vilken påverkan som kan förväntas på stadens konstruktioner och anläggningar under såväl byggtid som driftskede i de punkter där transporttunnlar och pumpgropar för bortledning anläggs. Sökande behöver vidare redovisa vilka konsekvenser byggskedet kommer att ge med avseende på omgivningsbuller och framkomlighet inom staden.

På sträckan mellan Stadsgårdskajen och Hammarby Sjöstad finns risk för att ledningstunneln kan komma i konflikt med en eventuell framtida utbyggnad av tunnelbanan. Kontoren vill poängtera att det är viktigt att sträckningen inte försvårar för en eventuell framtida tunnelbaneutbyggnad eller andra pågående planer, som exempelvis bergrum för bussgarage i Slussenområdet. Kontoren förutsätter att City Link-projektet koordinerar sig med andra berörda projekt för bästa möjliga lösning.

I miljökonsekvensbeskrivningen hänvisas till en definition av skyddsvärda träd för nationalstadsparken. Någon sådan särskild definition för hela nationalstadsparken finns inte. Länsstyrelsen har dock föreslagit att samrådsplikt ska införas i nationalstadsparkens icke planlagda delar för fällning av träd som är mer än 40 centimeter i diameter.

Inom det omfattande påverkansområdet finns ett stort antal fastigheter som kan komma att beröras såväl under byggskedet som vid framtida drift av City Link. Påverkan avser i första hand risken för grundvattenavsänkning som kan behöva hanteras via

återinfiltration av vatten i vissa strategiska punkter inom påverkansområdet.

Svenska Kraftnät har i ansökan i bilaga 11.1 redovisat berörda fastighetsägare och tomträttshavare inom Stockholms stad. Sakägare inom staden, som inom sina fastigheter har särskilt känslig, kulturhistoriskt värdefull bebyggelse, har redovisats i bilaga 10.1. Kontoren har gått igenom dessa bilagor och sökt identifiera de rättighetshavare inom stadens fastigheter som inte har inskrivningar i fastighetsregistret och som kan komma att beröras av City Links arbeten. En lista håller på att tas fram över dessa rättighetshavare, vilken kommer skickas separat till mark- och miljödomstolen.

Staden utgår ifrån att de rättighetsägare vars avtal finns inskrivna hos inskrivningsmyndigheten redan är identifierade av domstolen.

Stockholms stad har inför ansökan om vattenverksamhet tecknat rådgiftsavtal med Svenska Kraftnät för sju fastigheter inom staden avseende dels bortledning av grundvatten vid två ventilationsschakt, Stadsgården (Södermalm 10:35) och Skanstull (Mårtensdal 10), och dels återinfiltration av vatten inom de sju fastigheterna. Avtalen finns intagna i bilaga 6 i ansökan. Staden avser att ersätta dessa avtal med markupplåtelseavtal när de fastigheter som blir aktuella för återinfiltration har identifierats.

Som svar på remissen om ”Miljömål M 2772-15 angående statens genom Affärsverket svenska kraftnäts ansökan om tillstånd enligt miljöbalken till vattenverksamhet i samband med byggandet och driften av tunnelanläggningen City Link etapp 2” hänvisas till vad som anförts i stadsledningskontorets, exploateringskontorets, stadsbyggnadskontorets och trafikkontorets gemensamma kontorsyttrande.